

Konstytucja Republiki Francuskiej

z dnia 4 października 1958 r.

(według stanu prawnego na dzień 22 lutego 1996 r.) [1]

Spis

treści:

Wstęp									
Artykuł									pierwszy
Tytuł	I	(art.	2-4)	O					suwerenności
Tytuł	II	(art.5-19)		Prezydent					Republiki
Tytuł		III		(art.20-23)					Rząd
Tytuł		IV		(art.24-33)					Parlament
Tytuł	V	(art.34-51)	O	stosunkach	między	Parlamentem	a	Rzędem	
Tytuł	VI	(art.52-55)	O	traktatach	i	umowach	międzynarodowych		
Tytuł		VII(art.56-63)		Rada					Konstytucyjna
Tytuł		VIII	(art.64-66)	O					sądownictwie
Tytuł	IX	(art.67-68)		Wysoki	Trybunał				Sprawiedliwości
Tytuł	X	(art.68.1-68.3)	O	odpowiedzialności	karnej	członków	Rządu		
Tytuł	XI	(art.69-71)		Rada	Ekonomiczna	i	Spółeczna		
Tytuł	XII	(art.72-75; art.76	uchylony)	O	wspólnotach	terytorialnych			uchylony
Tytuł			XIII						uchylony
Tytuł	XIV	(art.88)	O	umowach					stowarzyszenia
Tytuł	XV	(art.88.1-88.4)	O	Wspólnotach	Europejskich	i	Unii	Europejskiej	
Tytuł	XVI	(	art.89)	O	zmianie				konstytucji
Tytuł			XVII						uchylony
Deklaracja	Praw	Człowieka	i	Obywatela				z	1789 r.
Wstęp do Konstytucji z 1946 r.									

*

Wstęp

Lud francuski proklamuje uroczyste swoje przywiązanie do Praw Człowieka i do zasad suwerenności narodowej, tak jak zostały one określone w Deklaracji z roku 1789, potwierdzonej i uzupełnionej przez Wstęp do Konstytucji z roku 1946. Zgodnie z tymi zasadami oraz zasadą samookreślenia narodów, Republika przyznaje terytoriom zamorskim, które wyrażają wolę przynależenia do niej, nowe instytucje oparte na wspólnym ideale wolności, równości i braterstwa oraz mające na celu ich rozwój demokratyczny.

Artykuł pierwszy [2]

Francja jest Republiką niepodzielną, świecką, demokratyczną i socjalną. Zapewnia ona równość wobec prawa wszystkim obywatelom bez względu na pochodzenie, rasę lub religię. Respektuje wszystkie przekonania.

(..)

Deklaracja praw człowieka i obywatela z 26 sierpnia 1789 r.

Przedstawiciele Ludu Francuskiego, ukonstytuowani w Zgromadzenie Narodowe, uważając, że nieznanie, zapomnienie i lekceważenie Praw Człowieka są jedynymi przyczynami nieszczęść publicznych i nadużyć rządów, postanowili przedstawić w uroczystej Deklaracji naturalne, niezbywalne i święte prawa Człowieka w celu, aby ta Deklaracja stała obecna wśród członków społeczeństwa, przypominała im nieustannie ich prawa i obowiązki, aby akty Władzy Ustawodawczej i Wykonawczej mogły być w każdej chwili porównywane z celem każdej instytucji państwowej i były dzięki temu bardziej szanowane; aby żądania obywateli oparte odtąd na zasadach prostych i niewątpliwych były ukierunkowane zawsze na utrzymanie Konstytucji i szczęścia ogólnego. Wobec powyższego, Zgromadzenie Narodowe uznaje i deklaruje, w obecności i pod auspicjami Istoty Najwyższej, następujące prawa Człowieka i Obywatela.

Artykuł I

Ludzie rodzą się i pozostają wolni i równi w swych prawach. Różnicowania społeczne mogą być oparte wyłącznie na pożytku powszechnym.

Artykuł II

Celem każdej organizacji politycznej jest zachowanie naturalnych i nieprzedawalnych praw człowieka. Prawami tymi są: wolność, własność, bezpieczeństwo i opór przeciwko uciskowi.

Artykuł III

Źródło wszelkiego zwierzchnictwa spoczywa całkowicie w Narodzie. Żadne ciało, żadna jednostka nie może wykonywać władzy, która nie pochodzi wyraźnie od Narodu.

Artykuł IV

Wolność polega na możliwości czynienia wszystkiego, co nie szkodzi drugiemu; w ten sposób wykonywanie praw naturalnych każdego człowieka nie ma innych granic niż te, które zapewniają korzystanie z takich samych praw innym członkom społeczeństwa. Granice te może określać tylko ustawa.

Artykuł V

Ustawa może zabraniać tylko takiego postępowania, które szkodzi Społeczeństwu. Wszystko, co nie jest zabronione przez ustawę, nie może być zakazane i nikt nie może być zmuszony do czynienia tego czego ustawa nie nakazuje.

Artykuł VI

Ustawa jest wyrazem woli powszechnej. Wszyscy Obywatele mają prawo brać osobiście lub za pośrednictwem swych przedstawicieli udział w jej tworzeniu. Powinna ona być jednakowa dla wszystkich, zarówno kiedy broni jak też kiedy karze. Wszyscy obywatele są równi wobec prawa i mają równy dostęp do wszystkich godności, stanowisk i funkcji publicznych, zależnie od ich uzdolnień i z zachowaniem tylko takich różnic, które wynikają z ich cnót i talentów.

Artykuł VII

Nikt nie może być oskarżony, zatrzymany ani więziony bez podstaw prawnych określonych w ustawie i z zachowaniem form przez nią wskazanych. Ci, którzy oddziałują, wydają, wykonują lub zlecają wykonanie rozkazów arbitralnych, winni być ukarani; lecz każdy obywatel wezwany lub zatrzymany na podstawie ustawy winien natychmiast okazać posłuszeństwo; stawiając opór staje się winnym.

Artykuł VIII

Ustawa może ustanawiać tylko takie kary, które są oczywiście i ściśle niezbędne, nikt nie może być karany inaczej jak tylko na podstawie ustawy uchwalonej i ogłoszonej przed popełnieniem przestępstwa i legalnie stosowanej.

Artykuł IX

Każdy człowiek jest uważany za niewinnego aż do momentu gdy zostanie uznany winnym. Jeżeli konieczne okaże się jego zatrzymanie, każde zastosowanie rygorów, które nie są niezbędne dla zabezpieczenia jego osoby, winno być surowo karane przez ustawę.

Artykuł X

Nikt nie powinien być niepokojony z powodu swoich przekonań, także religijnych, pod warunkiem że ich wyrażanie nie zakłóca porządku publicznego ustanowionego na podstawie ustawy.

Artykuł XI

Swobodne wyrażanie myśli i poglądów jest jednym z najcenniejszych praw Człowieka: każdemu Obywatelowi przysługuje więc wolność słowa, pisma i druku, a odpowiada tylko za nadużycie tej wolności w przypadkach określonych w ustawie.

Artykuł XII

Zagwarantowanie praw Człowieka i Obywatela wymaga istnienia publicznej siły zbrojnej: siła ta jest więc ustanowiona w interesie wszystkich, a nie tylko dla wygody tych, którym została powierzona.

Artykuł XIII

W celu utrzymania publicznej siły zbrojnej oraz dla pokrycia wydatków administracji niezbędny jest podatek powszechny. Powinien on być równo rozłożony na wszystkich Obywateli stosownie do ich możliwości.

Artykuł XIV

Wszyscy Obywatele mają prawo stwierdzać, osobiście lub za pośrednictwem swych przedstawicieli, niezbędność podatku publicznego, wyrażania nań zgody w sposób swobodny, czuwania nad jego wykorzystaniem, ustalania jego wysokości, podstawy wymiaru, sposobu pobierania i czasu trwania.

Artykuł XV

Spółeczeństwo ma prawo żądać sprawozdania z działalności od każdego urzędnika publicznego.

Artykuł XVI

Spółeczeństwo, w którym nie ma gwarancji poszanowania praw ani ustanowienia podziału władz nie ma Konstytucji.

Artykuł XVII

Własność jest prawem nietykalnym i świętym, nikt nie może być go pozbawiony, z wyjątkiem przypadku, gdy wymaga tego konieczność publiczna prawnie uznana, ale pod warunkiem słusznego i wypłaconego z góry odszkodowania.

Wstęp do Konstytucji z 27 października 1946 r.

Nazajutrz po zwycięstwie odniesionym przez wolne narody nad reżimami, które usiłowały ujarzmić i poniżyć osobę ludzką, lud francuski proklamuje ponownie, że każda istota ludzka, bez różnicy rasy, religii i przekonań posiada prawa niezbywalne i święte. Potwierdza uroczyste prawa i wolności człowieka i obywatela uświęcone przez Deklarację Praw z 1789 r. i podstawowe zasady uznane przez ustawy Republiki. Proklamuje ponadto, jako szczególnie niezbędne w naszych czasach, następujące zasady polityczne, ekonomiczne i społeczne. Ustawa gwarantuje kobiecie, we wszystkich dziedzinach, równe prawa z mężczyzną. Każdy człowiek prześladowany z powodu swej działalności na rzecz wolności ma prawo azylu na terytoriach Republiki. Każdy ma prawo do pracy i prawo otrzymania zatrudnienia. Nikt nie może być ograniczony w pracy lub zatrudnieniu z powodu swego pochodzenia, poglądów lub przekonań. Każdy człowiek może dochodzić swych praw i interesów w drodze akcji związkowej i należeć do związku zawodowego według swego wyboru. Prawo do strajku jest wykonywane w ramach ustaw, które je normują. Każdy pracujący uczestniczy, za pośrednictwem swych delegatów, w kolektywnym ustalaniu warunków pracy jak też w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Każde mienie, każde przedsiębiorstwo, którego działalność wykazuje cechy służby publicznej lub faktycznego monopolu, albo też nabiera takich cech winno stać się własnością wspólnoty. Naród zapewnia jednostce i rodzinie niezbędne warunki rozwoju. Naród gwarantuje wszystkim, szczególnie dziecku, matce, zasłużonym pracownikom ochronę zdrowia, bezpieczeństwo materialne, wypoczynek i rozrywkę. Każda istota ludzka, która ze względu na wiek, stan fizyczny lub umysłowy, sytuację ekonomiczną znajduje się w warunkach uniemożliwiających pracę ma prawo do uzyskania od wspólnoty odpowiednich środków egzystencji. Naród proklamuje solidarność i równość wszystkich Francuzów wobec obciążeń, które są rezultatem klęsk narodowych. Naród gwarantuje równy dostęp dzieci i dorosłych do oświaty, kształcenia zawodowego i kultury. Organizacja nauczania publicznego, bezpłatnego i świeckiego wszystkich szczebli jest obowiązkiem państwa. Republika Francuska, wierna swym tradycjom, stosuje się do zasad międzynarodowego prawa publicznego. Nie wypowie żadnej wojny w celu podboju i nie użyje nigdy swych sił przeciwko wolności żadnego narodu. Pod warunkiem wzajemności, Francja zgadza się na niezbędne ograniczenia swej suwerenności w celu zorganizowania i obrony pokoju. Francja tworzy wraz z narodami zamorskimi Unię opartą na równości praw i obowiązków, bez różnicy rasy i religii. Unia Francuska składa się z narodów i ludów, które jednoczą lub koordynują swe zasoby i wysiłki w celu rozwoju ich cywilizacji, wzrostu dobrobytu i zapewnienia ich bezpieczeństwa. Francja, wierna swej tradycyjnej misji, zgadza się prowadzić narody, których los przyjęła na swe barki, ku wolności, samodzielnego administrowania i demokratycznego zarządzania ich własnymi sprawami; odrzucając wszelki system kolonialny oparty na arbitralności, gwarantuje wszystkim równy dostęp do funkcji publicznych i indywidualne lub kolektywne wykonywanie praw i wolności powyżej proklamowanych lub potwierdzonych.

Przypisy:

[1] Podstawę tłumaczenia stanowił tekst konstytucji, według stanu prawnego na dzień 4 sierpnia 1995 r., zamieszczony w 11 edycji zbioru *Réglement de L'Assemblée Nationale. Instruction Général du Bureau. Constitution*. Paris, novembre 1995. Do tego tekstu wniesiona została przez tłumacza ostatnia zmiana wprowadzona ustawą konstytucyjną z 22 lutego 1996 r. (ogłoszona w "Journal Officiel de la République Française" nr 46 z 23 lutego 1996 r.). Niniejszy tekst zawiera więc aktualny stan prawny, choć w oryginale nie jest tekstem jednolitym.

[2] W pierwotnym tekście Konstytucji obecny artykuł pierwszy stanowił ust. 1 artykułu 2; ustawą konstytucyjną nr 95-880 z 4 sierpnia 1995 r. pierwotny tekst artykułu pierwszego został uchylony i zastąpiony ww.

(Publikacja: 18-05-2002 Ostatnia zmiana: 08-11-2003)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,265>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl